GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şese lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şese lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 249 Joi, 12 (24) Noemvre. 1887.

Braşovŭ, 11 Noemvre 1887.

Atragemŭ atenţiunea cetitorilorŭ noştri asupra următórei corespondenţe, ce-o primimŭ din Viena cu privire la situaţiunea politică de faţă:

Viena, 8 (20) Noemvre 1887.

Delegaţiunile şi-au terminatŭ lucrările. Cea austriacă a avutŭ aḍĭ şedinţa de încheiare. Incetŭ şi greoiu se mişcă mecanismulŭ acestei instituţiunĭ dualistice. Nicĭ o ideiă nouă, nicĭ unŭ felŭ de oposiţiune, tóte mergŭ pe calea bătucită şi indicată de ministeriulŭ comunŭ. Delegaţiunile nu se potŭ avênta la importânţa ce arŭ trebui sĕ-o aibă ca nisce corpurĭ representative centrale, şi se observă, cu deosebire la Ungurĭ, tendinţa de a slăbi totŭ mai multŭ legăturile cu partea de dincóce a monarchiei prin aceea, că i se dă instituţiunei delegaţiunilorŭ din ce în ce mai puţină însemnătate.

De rêndulŭ acesta ministrulŭ de esterne Kalnoky póte fi mai mulţămitŭ ca orĭ şi care dintre colegii sĕi cu resultatulŭ sesiunei delegaţiunilorŭ, Elŭ a primitŭ dela aceste corpurĭ o aprobare eclatantă a politicei sale şi în deosebĭ Ungurii l'au ridicatŭ până în ceriu şi i-au votatŭ deplină încredere. Unulŭ din corifeii politicĭ de aicĭ a caracterisatŭ acestŭ succesŭ alŭ ministrului de esterne cu câteva cuvinte, ce le-a adresatŭ d-lui de Kalnoky. „Escelenţa Vóstră“, — ĭ ḍise elŭ, — „aţĭ binemeritatŭ votulŭ de încredere alŭ delegaţiunei unguresci, *pentru că în fondŭ nu faceţĭ decâtŭ politică maghiară.*“

Şi 'n adevĕrŭ, se face acum multă „politică maghiară“. Domnii Kalnoky şi Tisza suntŭ deocamdată ómenii situaţiunei. Până când — Dumneḍeu scie, dér faptŭ este, că în momentele de faţă politica acestorŭ doi miniştri este, cum ḍice Francesulŭ, *en vogue* şi întêmpină aprobare din partea cercurilorŭ decidĕtóre.

Inţelegŭ mai cu sémă politica esterióră, séu, şi mai precisŭ ḍisŭ, politica orientală a monarchiei. Şi, precum se resimte în tóte părţile, tocmai politica esterióră este, care apasă mai tare asupra raporturilorŭ dinăuntru ale împĕrăţiei. Scopulŭ principalŭ alŭ politicei orientale a d-lorŭ Kalnoky şi Tisza este de a combate aşa ḍisulŭ „panslavismŭ“ prin lăţirea influenţei monarchiei în peninsula balcanică. Ce resultate vorŭ pută dobêndi cu încercările de a paralisa tóte planurile Rusiei în Orientŭ, rĕmâne a se constata de evenimentele viitóre, dér décă va merge lucrulŭ şi în celelalte state ale peninsulei ca în Serbia, atuncĭ nu li-se póte face nicĭdecum unŭ prognosticŭ favorabilŭ. Adevĕrulŭ este, că de când a venitŭ la cârmă ministeriulŭ Risticĭ influinţa austriacă în Serbia a scăḍutŭ sub zero şi posiţiunea regelui Milanŭ a devenitŭ mai ameninţată ca orĭ şi când.

Dér cu tóte esperienţele triste de felulŭ acesta, direcţiunea politicei actuale orientale se menţine şi osia, împrejurulŭ căreia se învêrtesce, este şi rĕmâne alianţa cu Germania.

Tocmai Ungurii suntŭ aceia, carĭ nu mai slăbescŭ pe Germanĭ cu dragostea lorŭ şi devine ciudată acéstă îmbulzire a lorŭ mai alesŭ acum când prin mĕsurile vamale cele mai nouĕ guvernulŭ imperiului germanŭ se pregătesce a da o lovitură de mórte desvoltării economice a Ungariei, căcĭ prin oprirea importului de cereale în Germania, Ungaria va suferi mai multŭ, deórece ea este avisată la desfacerea productelorŭ sale agricole, avêndŭ numai fórte puţină şi neînsemnată industriă.

Incă şi acum guvernanţii ungurĭ suntŭ predominaţĭ mai multŭ de temerea de a nu-şĭ perde supremaţia, decâtŭ de îngrijirea pentru adevĕratele interese ale statului.

Ministrulŭ preşedinte Tisza a datŭ alaltăerĭ în şedinţa delegaţiunei ungare viuă espresiune acestei temerĭ, declarândŭ că *„în nisce împrejurărĭ ca cele de faţă“* Maghiarii nu facŭ bine décă vorŭ stărui sĕ li se împlinéscă tóte dorinţele lorŭ naţionale, orĭ şi câtŭ de îndreptăţite arŭ fi ele. Era adecă vorba de a se întroduce într'o academiă militară din Ungaria limba maghiară ca limbă de propunere, şi Tisza ḍise, că nu este bine alesŭ momentulŭ, nu e oportunŭ şi patrioticŭ a stărui sĕ se împlinéscă acéstă pretensiune, deşi justă şi îndreptăţită.

Totŭ astfelŭ d-lŭ Tisza găsesce de cuviinţă a se alipi strînsŭ de Germania, cu tóte că guvernulŭ acestei împĕrăţii se pregătesce a păgubi în gradulŭ celŭ mai mare interesele economice ale Ungariei. „In nisce timpurĭ ca cele de faţă,“ se întêmplă asemenĭ contradicţiunĭ, carĭ rĕstórnă cu totulŭ vechia acsiomă de dreptŭ *„do ut des,“ „facio ut facias.“*

Lucrurile se învêrtescŭ într'unŭ cercŭ trasŭ de influinţa raporturilorŭ esterióre şi de aceea nu se póte ivi o schimbare a lorŭ, decâtŭ numai în casulŭ când s'ar schimba şi aceste raporturĭ.

O asemenea schimbare se va produce fără îndoiélă, décă va succede cancelarului Bismarck de a se înţelege din nou cu Rusia. Orĭ câtŭ s'ar scrie şi s'ar vorbì, nu mai încape îndoială, că Bismark pune şi aḍĭ multŭ mai mare greutate pe amiciţia cu Rusia, decâtŭ pe aceea cu Austria. Silinţele ce şi le-au datŭ cei din Berlinŭ, de a face o primire câtŭ mai strălucită Ţarului Alexandru III, au fostŭ dictate mai multŭ de dorinţa ce-o au ei de-a restabili bunele relaţiunĭ cu imperiulŭ nordicŭ şi nu mai este de lipsă a aminti lunga convorbire a lui Bismark cu Ţarulŭ şi distincţiunea ce i s'a făcutŭ contelui Şuvalov prin conferirea marelui cordonŭ alŭ „Vulturului negru“, spre a ne convinge despre esistenţa acestei dorinţe.

Dér abstrăgêndŭ chiar dela o înţelegere prusso-ruséscă, se póte uşorŭ întêmpla ca soluţiunea crisei celei marĭ, prin care trece actualmente republica francesă, sĕ aducă cu sine o radicală chimbare în relaţiunile esterióre. După tóte prevederile, preşedintele Grévy va fi constrânsŭ a-şĭ da şi elŭ în cele din urmă demisiunea şi nu este eschisă posibilitatea, ca în mijloculŭ încurcăturei ce va urma după retragerea lui sĕ se întoducă o dictatură militară, după care restabilirea monarchiei cu dinastia orleanistă ar fi numai o cestiune a timpului. Atuncĭ alianţa Franciei cu Rusia ar trece din domeniulŭ dorinţelorŭ în domeniulŭ realităţii şi situaţiunea generală europénă ar primì o altă turnură.

De aceea evenimentele din Francia se urmărescŭ aicĭ cu cea mai încordată atenţiune şi se presimte, că în casulŭ de faţă cele ce se petrecŭ acolo vorŭ avé o mare înfluinţă asupra constelaţiei politice europene.

Mâne séu poimâne voiu ilustra şi unele laturĭ ale situaţiei interióre din monarchia nóstră dualistă. Până atuncĭ vĕ mai comunicŭ numai, că după informaţiunile ce le amŭ din cercurile competente, s'au reînceputŭ purparleurile comerciale cu România. Se crede aicĭ că Ungurii, sub pressiunea mĕsurilorŭ prohibitive ale guvernului germanŭ, vorŭ mai slăbi puţinŭ din încăpăţînarea lorŭ şi vorŭ deveni mai tratabilĭ. Vomŭ vedé!

(15.)

FOILETONŬ.

LOGOFĔTULŬ MATEIŬ

NOVELĂ

Mateiŭ îi aruncă o privire cruntă, îşĭ proptì barba pe mânile sale şi rĕmase în acéstă posiţiă mai multŭ timpŭ! Căḍŭ apoi érăşĭ pe gândurĭ şi după o bună bucată de vreme se deşteptă, îşĭ bĕŭ şi elŭ paharulŭ şi repede apoi apucă sticla şi umplŭ érăşĭ paharele tuturora. Intinse fie-căruia câte unulŭ şi ḍise:

— Sĕ trăiţĭ, adecă sĕ trăimŭ! — se corese îndată şi ridică paharulŭ la gură. Nu'lŭ beŭ ci se oprì şi puse paharulŭ érăşĭ pe masă. — Măi Ienache şi măi Nicolae! — ḍise elŭ ţinêndŭ mâna pe paharŭ. — Voi îmĭ sunteţĭ pretinĭ. Vĕ spunŭ dreptŭ că nu'mĭ prea pare bine de ceea ce am făcutŭ. Ce ḍiceţĭ voi? Până nu beţĭ éstŭ paharŭ, spuneţi'mĭ încă odată, ce sĕ facŭ?

Ienache se uită la Mateiŭ şi apoi la Neculae, ér acesta uimitŭ îşĭ primblă privirea dela Ienache la Mateiŭ.

— Adecă cum? — începù Ienache. — Cum adecă, ce sĕ facĭ? — Ai făcutŭ! — grăì elŭ apăsatŭ. — Nu ţi-ai datŭ vorba?

— Aşa este! — aprobă Neculae, cu tote că elŭ nu scia de ce aprobă; grăì însĕ astfelŭ, pentru că a ḍisŭ Ienache şi scia elŭ bine, că Ienache nu ḍice numai aşa de florĭ de mĕrŭ o vorbă, până nu se gândesce bine la unŭ lucru.

— Măi Mateiŭ! — grăì Ienache. — Iléna vine în ḍilele astea; are sĕ'ţĭ placă. Fata scutarului ţi-a fostŭ rênduită de Dumneḍeu, ca sĕ'ţĭ fiă soţie. Tu scii ce-am vorbitŭ acasă la scutarulŭ; şi-apoi vorba vorbă sĕ rĕmână, sĕ nu ne batjocurimŭ şi sĕ nu ne dăm pe gura lumii!

— Bine, bine! — ḍise Mateiŭ aşeḍându-se mai cu nădejde pe scaunŭ, se uită odată la Ienache, ér mânile şi le primbla repede prin pĕrulŭ sĕu negru şi des.

In scurtă vreme după aceea se ridică însĕ de pe scaunŭ şi voia sĕ plece.

— Ean stai puţinŭ! — grăì Ienache. — Nu pleca numai aşa, aid' sĕ mai bemŭ una înainte de a te duce!

Mateiŭ se puse ér pe scaunŭ.

Ce era sĕ şi facă?

„Sĕ mergŭ la otacŭ?.... sunt singurŭ! Sĕ mergŭ airea?... unde sĕ mergŭ? îşĭ gândì Mateiŭ şi astfelŭ se hotărî sĕ rĕmână.

Multŭ a statŭ de vorbă şi multe vorbiră împreună; ar fi statŭ şi mai multŭ, dér nu era cu putinţă.

Odat'a trebuitŭ sĕ se despartă.

XIV.

Căsătoria logofĕtului Mateiŭ cu fata scutarului era hotărîtă, şi fiindcă era hotărîtă, avea sĕ se facă în scurtă vreme, îndată ce scutarulŭ îşĭ va aduce fata la moşie şi îndată ce logofĕtulŭ o va vedea.

Sciţĭ cum e lumea. Nicĭ nu aude bine unŭ lucru şi şi începe sĕ vorbéscă despre elŭ; totŭ asemenea s'a întêmplatŭ şi cu căsătoria lui Mateiŭ. La începutŭ îlŭ vorbiau de bine pe logofĕtulŭ, ér după aceea, cu deosebire fetele şi mamele lorŭ, începură sĕ'lŭ văicăréscă.

„Ce Dumneḍeu!« ḍiceau ele. „Mateiŭ ésta pe câtŭ este de cuminte şi sdravĕnŭ băiatŭ, pe atâtŭ este de nătărău când este vorba de însuratŭ.“

Astfelŭ vorbea lumea şi orĭ câte se vorbeau, nu era cu putinţă sĕ fiă tăinuite logofĕtuluĭ. Elŭ auḍea ce ḍice lumea, era pusŭ pe gândurĭ şi se gândea la multe deodată, cu tóte acestea nu făcea nicĭ unŭ pasŭ de sine, ci mergea orbesce şi nicĭ elŭ însuşĭ nu era în stare sĕ-şĭ dea sémă despre ceea ce voiesce.

Era într'o Vinerĭ.

La Rădiţa în cârciumă şedea întinsŭ în dosulŭ casei bucătarulŭ George şi era beatŭ toporŭ de nicĭ nu scia ce face. Pălăria i-o luase Rădiţa, fiindcă n'a avutŭ sĕ plătéscă atâta câtŭ bĕuse. Ar ḍice cineva că rĕu a făcutŭ cârciumăriţa că i-a datŭ bĕutură, dér décă ar întreba'o cineva, i-ar rĕspunde îndată în subţiraticulŭ ei glasŭ, că bĕutura îi este de vêndare şi că décă cere cineva de bĕutŭ, ea trebue sĕ'i dea, căcĭ nu se cuvine cârciumarului, cu atâtŭ mai puţinŭ cârciumăriţeĭ, sĕ întrebe pe muşteriu, décă are parale séu ba.

Cum spuneamŭ, bucătarulŭ era beatŭ mortŭ; se mai mişca câte odată, mai făcea câte o convulsiune din picioŕŭ séu din mână, cerca sĕ se ridice, dér nu'i

Rolulŭ României într'unŭ rĕsboiu europénŭ.

Étă articululŭ despre care amŭ făcutŭ menţiune în numĕrulŭ de Marţĭ, 10 (22) Noemvre, alŭ „Gazetei“. Acestŭ articulŭ a apărutŭ în unulŭ din importantele ḑiare rusescĭ „Noworassysky Telegraf“ şi este scrisŭ, după cum se scie, de unŭ oficerŭ rusŭ:

„Europa se pregătesce pentru rĕsboiu. Deşi relaţiunile între puterĭ se declară de fórte amicale şi speranţele de durata păcii suntŭ accentuate în tóte vorbirile de tronŭ, totuşĭ în tóte statele se pregătescŭ armările cu o grabă nervósă.

Nicĭ una din cestiunile decidĕtóre în Est şi Vestŭ nu e resolvată. Rusia nu şĭ-a datŭ încă ultimulŭ votŭ în cestiunea bulgară. Intr'asta bĕtrâna Europă stă sub arme, şi victoria dreptăţii se aşteptă dela numĕrulŭ mai mare alŭ baionetelorŭ.

Este fără îndoială, că la casulŭ unuiu rĕsboiu între Austria şi Rusia, a unuĭ rĕsboiu generalŭ în Europa, învecinata România va juca unŭ rolŭ însemnatŭ.

Unŭ mare avantagiu pentru România ar fi neutralitatea, décă posiţia sa geografică nu o ar sili la o acţiune séu cu Austria séu cu Rusia. E decĭ întrebare, care din aceste două alianţe va fi pentru România mai rentabilă, şi în acéstă privinţă o scurtă privire ne dovedesce, că alianţa Rusiei oferă statului românŭ sorţĭ mai mulţĭ de isbêndă. In coaliţiune cu Austria, România nu va putea nimicŭ câştiga.

Coaliţiunea cu Rusia însĕ, concedêndŭ trecerea întregei armate rusescĭ prin teritoriulŭ românŭ, va aduce avantagiulŭ României, de a puté concentra trupele sale în Moldova şi totŭ odată de a ocupa Transilvania învecinată, care e peste totŭ de Românĭ locuită. Armata ruséscă îşĭ va mĕsura puterile sale cu cea austriacă pe câmpurile de luptă ale Galiţiei.

La casŭ, când ar fi armata rusésca invinsă, rĕsboiulŭ n'ar fi încă decisŭ. Unuĭ statŭ aşa de puternicŭ precum e Rusia, o luptă perdută n'ar involva decâtŭ o desvoltare şi mai mare a puterilorŭ sale.

La casŭ însĕ, când Germania ar da mână de ajutorŭ Austriei, atuncĭ şĭ-ar strămuta puterile înarmate din Galiţia in Polonia rusésca; şi Românii arŭ avé cu desĕvêrşire mână liberă.

In acestŭ casŭ România ar puté pe lângă Transilvania sĕ ocupe Banatulŭ şi Bucovina, carĭ suntŭ de asemenea populate de Românĭ. O invasiune a honveḑilorŭ austriacĭ în România nu e aşa inferióră. In acéstă privinţă amintimŭ cuvintele archiducelui Carolŭ: „Cu Moreau la Viena, acésta nu însemnéză nimicŭ — décă voiu cutropi numai pe Jourdan“.

Ajungă în acestŭ casŭ honveḑii şi până la Kiew! Ce urméză din acésta, décă puterea de căpetenie a Austriei va fi sdrobită în Galiţia? Austriacii nu se vorŭ putea îndrepta în contra României mai multŭ decâtŭ cu 3, celŭ multŭ 4 divisiunĭ. Pentru respingerea acestei puterĭ va fi România destulŭ de tare şi va putea dispune totodată de destule trupe pentru ocuparea Transilvaniei şi operaţiunile sale din nordulŭ Moldovei, unde fórte uşorŭ póte concentra 4 corpurĭ de armată prin eminentele sale linii de ferŭ Bucurescĭ-Bacău-Focşanĭ şi Bucurescĭ-Iaşĭ-Dorohoiu. De altă parte unŭ aliatŭ aşa de puternicŭ cum e Rusia, care dispune de două linii ferate importante şi totodată strategice, precum suntŭ: Bal'a-Nicolaiew şi Charkov-Dubno, va fi la orĭ-ce casŭ în posiţiă de a da României mână de ajutorŭ în momentulŭ şi la loculŭ recerutŭ.

Presupunemŭ însĕ, că România s'ar afla în coaliţiune cu Austria. In restimpŭ de 48 óre, întregulŭ teritorŭ românŭ va fi ocupatŭ de armata rusésca, câmpulŭ de luptă nu-lŭ vomŭ mai căuta în Galiţia, acesta va rĕmânea în România, şi acésta va avea de a suporta tóte greutăţile unei operaţiunĭ rĕsboinice, din a cărei slăbirĭ nu se va putea curêndŭ recrea. Tóte avantagiile zacŭ decĭ în alianţa cu Rusia. Acéstă importanţă a României într'unŭ rĕsboiu ruso-austriacŭ n'a scăpatŭ din vederea politicilorŭ germanĭ şi austriacĭ, şi relativŭ la viforulŭ ce se aşteptă, n'au lipsitŭ încercărĭ de a câştiga pe România pentru o alianţă cu puterile centrale şi de a angaja pe ministrulŭ-presidentŭ Brătianu spre o călĕtoriă peleгrină la Friedrichsruhe. Politicii românĭ însĕ par-că bine au înţelesŭ situaţiunea ţĕrei lorŭ şi că suntŭ consciinţioşĭ de grelele jertfe ce le-arŭ impune amiciţia germană. Şi încercările ce se facŭ din partea Austriei spre a supune în privinţa economică România, au rĕmasŭ fără succesŭ şi convenţiunea comercială, asupra căreia negociările de doi anĭ deja se totŭ amână, nu e încheiată încă. E decĭ întemeiată speranţa, că România nu-şĭ va sacrifica interesele sale în privinţa economică şi mai puţinŭ în cea politică pretenţiunilorŭ fără de mĕsură germane.

Pregătiri militare germane.

„Anzeiger für das Havelland,“ ce apare în Spandau, anunţă:

Pe neaşteptate şi surprindĕtorŭ s'a datŭ ordinŭ, ca în fabrica de puscĭ sĕ se reîncepă în tótă estinderea lucrările şi cu tótă puterea de producţiune. Indată după sosirea ordinuluĭ s'au trimisŭ provocărĭ telegrafice şi în scrisŭ la Suhl, Berlinŭ, şi în tóte locurile, unde se scie că se află lucrătorĭ de puscĭ carĭ au fostŭ mai nainte ocupaţĭ aci, ca aceştia sĕ se afle aci câtŭ se póte mai curêndŭ. Deja erĭ s'a lucratŭ până la 10 óre séra. De lunĭ se lucréză érăşĭ ḑi şi nópte. Cu totulŭ se angagéză vr'o 1000 de ómenĭ.

SCIRILE ḐILEI.

Interesanta şi instructiva conferinţă despre cosmogonie (nascerea Universului), ce a ţinut'o aséră eruditulŭ astronomŭ d *M. Paulianŭ* în sala gimnasiului românŭ din locŭ, a fostŭ ascultată de numerosŭ publicŭ de ambele sexe. In curêndŭ vomŭ fi puşĭ în posiţiune a publica în „Gazeta“ lucrarea d-lui conferenţiarŭ, care a fostŭ rĕsplătită cu vii aplause din partea publicului. *Mâne séră, Joi,* vomŭ avé plăcerea a asculta *o a doua conferinţă* a tînĕrului astronomŭ, în care va vorbi despre *mĕsurarea timpului şi aplicaţiunea lui la compunerea unui călindarŭ.*

—x—

Pe mâne în 24 Noemvre, la 4 óre d. a., membrii *representanţei comunale a Braşovului* suntŭ invitaţĭ la şedinţa comisiunei pentru noua numire a stradelorŭ în cetate şi în suburbii, ce se va ţiné în sala de şedinţe a sfatului.

—x—

In urma morţii neuitatului Timoteiu Cipariu, în Capitululŭ metropolitanŭ din *Blaşiu* s'au făcutŭ următórele înaintărĭ: d-lŭ canonicŭ lectorŭ Constantinŭ *Papfalvi* fù înaintatŭ la rangulŭ de canonicŭ prepositŭ; d-lŭ canonicŭ cantorŭ Ioanŭ *Fekete Negruţŭ* la rangulŭ de canonicŭ lectorŭ; canoniculŭ custode Stefanŭ *Manfi*, la rangulŭ de canonicŭ cantorŭ; canoniculŭ scolasticŭ Ioanŭ *Antonelli*, la rangulŭ de canonicŭ custode; canoniculŭ cancelarŭ Ioanŭ M. *Moldovanŭ*, la rangulŭ de canonicŭ scolasticŭ; canoniculŭ teologŭ dr. Ioanŭ *Raţŭ* la rangulŭ de canonicŭ cancelarŭ.

—x—

Construirea primei căi ferate vicinale sĕcuescĭ *Iaşfalĕu-Odĕrheiu sĕcuescŭ* se apropiă de terminare. Deja se aşédă năsipŭ peste dĕlmă şi după contractŭ, la 1 Ianuarie 1888 va trebui sĕ se predea comunicaţiunei.

—x—

»Patrioţii“ s'au cam pusŭ pe gândurĭ, că *nu mai potŭ încassa dela ómenĭ dările.* Insuşĭ „Kolozsvar« numesce jalnicŭ documentulŭ ce'lŭ dete inspectorulŭ de dare în adunarea din urmă a comitetului administrativŭ alŭ comitatului *Solnocŭ-Dobêca.* Din 697,740 fl. 8 cr. abia s'au putŭtŭ încassa până la finele lui Octomvre 327,551 fl. 38 cr., rĕmânêndŭ în restanţă 325,188 fl. 69 cr., adecă mai multŭ ca în anulŭ trecutŭ pe vremea asta cu 36,276 fl. 91 cr. — Se grămădescŭ ḑilele negre, precum se grămădescŭ ilegalităţile şi nedreptăţirile ce se comitŭ de stăpânirea unguréscă!

—x—

In comuna *Drahocz* lângă Pöstyen, comitatulŭ Neutra, au arsŭ la 14 Noemvre n. 94 case, 41 şurĭ, 46 edificii secundare, 4 vacĭ şi 17 porcĭ.

—x—

In adunarea comitetului administrativŭ alŭ comitatului *Solnocŭ-Dobêca,* ţinută la 10 l. c., fişpanulŭ Bánffy a raportatŭ că cu ocasiunea unei visitărĭ a aflatŭ cele mai marĭ neregularităţĭ în afacerile tutorilorŭ comunalĭ, constatândŭ necesitatea unorŭ reforme radicale. Totŭ cu aceea ocasiune raportă inspectorulŭ regescŭ de scóle Halasz Ferencz, că învĕţămêntulŭ merge bine în scólele de statŭ şi în cele comunale, dér la scólele confesionale începerea prelecţiunilorŭ fù multŭ turburată prin obicinuitele schimbărĭ de învĕţătorĭ. Totŭ-odată cu durere se vede silitŭ a aduce la cunoscinţă adunăreĭ hotărîrea ministrului de instrucţiune Trefort, prin care acesta ordonă desfiinţarea postului de câte unŭ învĕţătorŭ la scólele de statŭ din Ciachi-Gârbău, Ilonda mare, Şinterégŭ, şi Mălina, ér de doi învĕţătorĭ la scóla de statŭ din Lăpuşulŭ ungurescŭ. — Se adeveresce proverbulŭ: celŭ ce sapă altuia gropa, cade însuşĭ în ea.

—x—

Unŭ hoţŭ cunoscutŭ, Despot Berar din Melencze, în comit. Torontalŭ, care fusese isgonitŭ din Panciova pentru diferite furturĭ, găsi cu tóte astea slujbă — érăşĭ unŭ semnŭ alŭ timpului — la poşta din Zrepaja, pe care apoi găsi cu cale sĕ o jefuiască de 1700 fl. — »Cinstitulŭ« slujbaşŭ fù prinsŭ după multe mĕsurĭ ce se luaseră, înainte de a trece în Serbia, pe care „Pester Lloyd“ o gratifică — se vede că din pretiniă — cu epitetulă de: Eldorado alŭ tuturorŭ criminalilorŭ din Ungaria de sudŭ! Sêrbii se potŭ »felicita« de acéstă giugiulélă unguréscă!

Serbarea ḑilei sf. Archangheli Mihailŭ şi Gavrilŭ în Braşovŭ.

Din incidentulŭ ḑilei onomastice a marelui patronŭ şi binefăcĕtorŭ *Michailŭ Stroesco,* comitetulŭ Associaţiunei din Braşovŭ pentru sprijinirea învĕţăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ, împreună cu Societatea tinerilorŭ noştri so-

---

era cu putinţă. Odată îi reuşi sĕ se ridice puţinŭ cu faţa dela pămêntŭ şi se uita la marfagii ce şedeau la masă înaintea cârciumei cu cutiile lorŭ de marfă, şi îmbiau pe Răditţa sĕ cumpere; şi cum se ridicase, se uita lungŭ cu ochii ci împaiengínaţĭ şi nu ḑise nimicŭ. Incercă apoi sĕ scuipe, dér nu putea îşĭ astfelŭ multŭ se necăji cu scuipatulŭ. Ochii nu'i luă dela marfagii şi într'unŭ târḑiu începŭ sĕ vorbéscă.

»Ce vreţĭ mĕ?“ ḑise elŭ şi apoi borborosĭ alte vorbe neînţelese şi se uita cu ochii înholbaţĭ la cei de dinaintea cârciumei şi cum se uită astfelŭ, avea mare hazŭ, deórece începŭ sĕ rîdă şi rîḑêndŭ îi căḑŭ capulŭ érăşĭ în ţĕrînă, tocmai cum fusese mai nainte.

Nu ḑise nicĭ o vorbă mai multŭ, ci începŭ a horcăi.

— A trăitŭ bine, badea de colo, — grăi unulŭ dintre marfagii, arătândŭ cu ochii cătră bucĕtarŭ.

— Se vede că şĭ-a Inatŭ socotéla, — adause alŭ doilea marfagiu.

— Ba nu se vede, — începŭ Răditţa cu glasulŭ ei ascuţitŭ, — nu se vede de locŭ..... căcĭ e unŭ pĕcătosŭ, unŭ leneşŭ şi jumĕtate, bea şi n'are cu ce plăti.

Răditţa se uita în cutiile marfagiilorŭ. Trecŭ prin mână o mulţime de lucrurĭ, deşi scia dinainte că n'are sĕ cumpere nimicŭ.

Nu avea de cugetŭ sĕ cumpere, că voia cu totulŭ altceva.

Vrea sĕ încurce pe marfagii, vrea sĕ-i facă, spunênd'o curatŭ, ca sĕ'şĭ lase la cârciumă şi marfa şi câştigulŭ, ba sĕ rĕmână încă şi datorĭ.

De multe orĭ s'a întêmplatŭ aşa ceva.

De multeorĭ marfagii de aceştia şĭ-au zălogitŭ cutiile, ce le aveau în spate, pentru o vorbă bună a Răditţei.

Era cu naiba Răditţa.

Pe când sta cârcĭmăriţa nóstră de vorbă cu marfagii turcĭ, se apropiă Rada. Ea venia dela curte.

— Ce facĭ Răditţo? — ḑise ea aruncândŭ ochii în cutiile marfagiilorŭ. — Orĭ vréi sĕ cumperĭ ceva? — şi făcŭ Răditţei unŭ semnŭ, în urma căruia intrară amêndouĕ în casă.

Se vede că Rada a zăritŭ pe bucĕtarulŭ George şi nu voia sĕ audă ce vorbescŭ ele.

— A trecutŭ subprefectulŭ prin satŭ, grăi — Rada zîmbindŭ. — Ei Răditţo, — adause ea, — ér s'a opritŭ pe la tine. Nu-i aşa Răditţo?

— Apoi de, tu ai crede că subprefecţii trebue sĕ vină totŭ pe la curte, pe la coconulŭ Nae. — Uite aşa, — grăi Răditţa, — mai vinŭ şi pe la mine. Nu'i vorbă, coconulŭ Mitică e supĕratŭ pe boerulŭ nostru... şi astfelŭ étă că vine pe la mine.

— Nu-i nimicŭ Răditţo. Abia îţĭ mai vindĭ mizelurile, — grăi Rada uitându-se dreptŭ la Răditţa în faţă. — Până acum subprefectulŭ trăgea la boerulŭ şi acolo chema pe primarŭ şi pe notarŭ, şi le spunea ce avea de spusŭ.., dér acum vine la tine. — Totŭ atâta face. Acum chiamă pe primarŭ la cârciumă, îi cere socotéla despre ce mai e prin satŭ, ilŭ întrébă décă a tăiatŭ dracila*), după cum e ordinulŭ ca sĕ coséscă acéstă afurisită buruiană, ce au adus'o Cazacii în coḑile cailorŭ, ilŭ întrébă despre gunóe, décă se dau de marginea satului, şi décă s'au astupatŭ gropile ca sĕ se obléscă drumulŭ. — Totŭ d'astea întrébă şi de când totŭ întrébă.... lucrurile totŭ aşa rĕmânŭ. Dracila totŭ ca până acum, gropile d'asemenea şi când colo, după furia cu care întrébă, se mai uită »niţeluş“... — grăi Rada zîmbindŭ, — se duce apoi şi dusŭ este până vine a doua óră.

— Ei şi ce? — începŭ Răditţa cu ascuţita ei voce. — Décă mĕ apucă puţinŭ de bărbie.... ce'mĭ face?... nu rĕmânŭ totŭ ca până acum? — continuă ea veselă. — Ce? orĭ vréi sĕ ḑicĭ că'sŭ aşa de bĕtrână încâtŭ sĕ nu se mai uite nimenea la mine? — Ei.... ei... câţĭ d'eştia am vĕḑut în viéţa mea! — urmă ea dând din capŭ. — Mĭ-aducŭ aminte de coconulŭ Dumitrache, pe care l'a mutatŭ la Brăila, că de câteorĭ venea prin satŭ, îmĭ lăsa trei patru lei la tişghea. — Ce'ţĭ mai trebue? Aşa'sŭ cârcĭmăriţele..., fără o vorbă dulce nu'ţĭ vindĭ bĕutura. — încheiă Răditţa, îşĭ puse mânile în şolḑurĭ şi se întórse odată prin casă, până dĕdŭ cu ochii de oglindă. Se opri înaintea ei, îşĭ dĕdŭ de pe frunte negrulŭ seu

---

*) Ciulinŭ.

dalĭ, a arangiatŭ Dumineca trecută o frumósă festivitate în sala otelului Nr. I din locŭ.

Numele d lui *Michailŭ Stroesco* şi alŭ vrednicei sale soţii *Elisa* este prea bine cunoscutŭ Românilorŭ ardelenĭ; domnialorŭ au datŭ unŭ puternicŭ avêntŭ desvoltărei şi îmbrăţişărei meseriilorŭ între Românii de dincóce, dăruindŭ în scopulŭ acesta frumósa sumă de 50,000 lei noi, care sub numele de „Fundaţiunea Michailŭ şi Elisa Stroesco“ se administréză şi folosesce de susŭ pomenita Asociaţiune pentru sprijinirea învĕţăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ. Din acéstă sumă s'a destinatŭ 10,000 lei noi pentru ajutorarea fóiei de specialitate „Meseriaşulŭ românŭ“, care sub conducerea zelosului ei redactorŭ *Bartolomeiu Baiulescu* luptă cu multă ardóre pentru deşteptarea şi consolidarea meseriaşilorŭ românĭ.

In faţa acestorŭ împrejurărĭ, Comitetulŭ numitei Asociaţiunĭ împreună cu Societatea sodalilorŭ românĭ a credutŭ că nu va vătĕma modestia, ce altcum atâtŭ de multŭ îi caracteriséză pe generoşii protectorĭ, décă profitândŭ de ḑiua onomastică a d-lui Michailŭ Stroesco, vorŭ arangia o producţiune şi petrecere colegială, împreunată cu cântărĭ, declamaţiunĭ şi o piesă teatrală în folosulŭ fondului menitŭ pentru ajutorarea învĕţăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ.

D-lŭ Dr. *I. Bozoceanu*, secretarulŭ Associaţiunei, arătă în cuvêntulŭ sĕu de deschidere însemnătatea ḑilei accentuândŭ meritele celorŭ doi vrednicĭ fii ai neamului românescŭ. La audulŭ numelui lorŭ sala rĕsună de cele mai entusiaste şi nesfirşite urărĭ de „Sĕ trăéscă“. D-lŭ Dr. Bozoceanu nu-şĭ uită a accentua în acestŭ discursŭ alŭ sĕu, pe lângă chiămarea înaltă a susŭ ḑisei Asociaţiunĭ, şi meritele netăgăduite ela activului ei preşedinte Bartolomeiu Baiulescu, ale căruia nume publiculŭ îlŭ însoţi de asemenea cu numeróse urărĭ de „Sĕ trăéscă“.

Urmă după acésta esecutarea celorlalte puncte ale programului; anume „Potpouri românescĭ“, cântate de musica militară; declamaţiunea poesiei ocasionale: »La ḑiua onomastică a marelui M. Stroesco“, declamată de d-lŭ Nicolau *Jugănaru*, preşedintele societăţii sodalilorŭ; „Sub acéstă négră stâncă“, şi „Eram p'unŭ vêrfŭ de munte“, corŭ arangiatŭ de d lŭ *N. Popovicĭ*, cântate de corulŭ sodalilorŭ; declamarea poesiei „Boulŭ şi Viţelulŭ“ din partea d-lui Vasilie *Brăiliţă*, şi „Croitorulŭ împĕratŭ“ poesiă de Th. Alexi, declamată de d-lŭ *I. Goga*.

Peste totŭ ḑisŭ, publiculŭ a rĕmasŭ fórte satisfăcutŭ de sîrguinţa şi dovedile de progresŭ ale tinerilorŭ noştri sodalĭ, esecutorii au seceratŭ aplause numĕróse, ér d-lŭ N. Popovicĭ primi numĕróse felicitărĭ pentru escelenta întocmire şi conducere a corului sodalilorŭ.

Urmă după acésta jucarea piesei „Vecinătatea periculósă“, comediă într'unŭ actŭ, localisată din nemţesce, jucată de membrii societăţii. Persónele: Petecescu, croitorŭ de dame, representatŭ prin d-lŭ *N. Jugănaru*; Goleanu, neguţătorŭ, representatŭ prin d-lŭ *C. Dêrstaru*; Săftica, verişóra Petecescului, representată prin d-şóra *Maria Jugănaru*; Zamfira, modistă, representată prin d. *C. Navrea*; Ionŭ, servitorulŭ lui Goleanu, representatŭ prin d *D. Popa*.

Jucarea acestei piese a produsŭ multă plăcere şi deplină mulţămire asupra publicului. Diletanţii şi-au sciutŭ bine rolurile lorŭ şi merită o laudă cu atâtŭ mai mare, cu câtŭ sciutŭ este, că e scumpŭ timpulŭ pentru unŭ sodalŭ şi numai pe lângă o diligință estra-ordinară potŭ sĕ se ocupe şi cu astfelŭ de lucrurĭ, carĭ nu se ţinŭ de meseria lorŭ. D-şóra Maria Jugănaru, care esceléză într'o surprindĕtóre presenţă de spiritŭ pe scenă, a primitŭ din partea societăţii unŭ frumosŭ buchetŭ.

Peste totŭ ḑisŭ diletanţii au seceratŭ cele mai vii aplause din partea publicului, care a rĕmasŭ fórte mulţămitŭ. A urmatŭ după acésta danţulŭ, alŭ căruia începutŭ îlŭ făcură „Căluşerulŭ“ şi „Bătuta“, jucate sub conducerea d-lui vătafŭ N. Ciocŭ, de 12 tinerĭ sodalĭ, îmbrăcaţĭ uniformŭ în costumŭ naţionalŭ. Căluşerii au făcutŭ multă plăcere publicului. S'a continuatŭ apoi danţulŭ care a duratŭ până în ḑorii ḑilei.

De sub poiana Tomii, 17 Noemvre 1887.

Domnule Redactorŭ! Mai deunăḑĭ unŭ amicŭ alŭ meu înscinţase, că scóla cont. gr. cat. din Monorŭ, după multe sbuciumărĭ, pe calea concursului legalŭ după toţĭ paragrafii legilorŭ şi ordonanţelorŭ, a căpĕtatŭ unŭ învĕţătorŭ cvalificatŭ la preparandia de statŭ din Deva şi că acela îşĭ şi începuse activitatea scolară cu începutulŭ lui Octomvre.

Fórte m'am bucuratŭ la audulŭ acestora, ḑicêndu-i amicului meu că acuma dóră va fi îndestulitŭ şi inspectoratulŭ reg. de scóle din Cttulŭ Bistriţa-Năsĕudŭ, care în anulŭ trecutŭ cu unŭ privatistŭ alŭ preparandiei din Gherla, alesŭ de senatulŭ scolasticŭ, n'a fostŭ îndestulitŭ, ci a adusŭ pre Veneratulŭ Consistorŭ scol. până acolo, încâtŭ a trebuitŭ sĕ-lŭ înlocuiască, din pricina formelorŭ, cu capelanulŭ Monorului.

Acestuia éră i-a aflatŭ nodŭ, că adecă nu e calificatŭ după articolulŭ de piă memoriă XXXVIII din anulŭ dreptăţii 1868, precum şi în înţelesulŭ trecĕtorului articulŭ XVIII din anulŭ 1879, care a formatŭ începutulŭ nefericirei spirituale a întregei ţĕrĭ. In urma unuia dela inspectoratŭ, senatulŭ recurge la Ministerulŭ de culte, cu ce resultatŭ?.. — nu sciu.

Scóla confes. gr. cat. din Monorŭ cu alegerea noului învĕţătorŭ, întêmplate cu unanimitate, în şedinţa senatului scol. ţinută în Septemvre sub presidiulŭ bĕtrânului parochŭ Petru Tanco, se află în altă belea.

Veneratulŭ Consistoriu scolasticŭ diecesanŭ nulifică alegerea din motivulŭ, că învĕţătorulŭ nou este *gr. orientalŭ*.

Caracteristicŭ este şi fórte bătătorŭ la ochĭ împrejurarea, că parochulŭ câtŭ şi capelanulŭ sĕu, unulŭ ca preşedinte şi cestălaltŭ ca secretarŭ, n'au făcutŭ nicĭ o observare subscriindŭ actulŭ de alegere; deşi, după cum mi se comunică, ambi ar fi teologĭ absoluţĭ şi de facto preoţĭ gr. cat.

Hotărîrea Veneratului Consistorŭ diecesanŭ este la locŭ după regulamentŭ, despre care membrii senatului scol. din Monorŭ nu sciu că unde şi când s'a născutŭ şi pe unde trăesce, adecă regulamentulŭ, deórece preoţii Monorenilorŭ nu i au pusŭ în cunoscinţa acestui actŭ insemnatŭ, urméză, că preoţii acestei comune cu intenţiune precugetată au făcut'o acésta, pentru ca produsă odată desbinarea între Veneratulŭ Consistorŭ şi blânda poporaţiune gr. cat. a Monorului, care după legile scolastice esistente îşĭ va susţiné alegerea făcută, adecă pe învĕţătorulŭ actualŭ, meritulŭ d'a fi ruptŭ capulŭ scólei confes. gr. cat. din Monorŭ sĕ şi lŭ înscrie Domnielorŭ sale. Credŭ că Veneratulŭ Consistorŭ va trage la rĕspundere pre d-lŭ parochŭ alŭ Monorului, pentru ce n'a incunosciinţatŭ pe senatorĭ despre stipulaţiunile regulamentului diecesanŭ referitorŭ la scólă şi pentru ce i-a lăsatŭ în rătăcire cu domnialui însuşĭ, de au făcutŭ o alegere greşită, décă aşa se póte numi. Acésta ar fi bine, indignaţiunea s'ar mai micşora şi lucrulŭ s'ar limpedi.

Observatorulŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PARISŬ, 23 Noemvre. — Grévy primi înainte de amédḑi şi pe Leroyer, care ca şi Brisson recunoscù crisa presidenţială.

Sgomotulŭ, că Grévy chiamă mâne pe Ribot şi pe alte notabilităţĭ politice din cercurile parlamentare, e viu comentatŭ ca unŭ nesuccesŭ alŭ paşilorŭ lui Grévy pe lângă personalităţĭ distinse.

Credinţa generală e, că cu greu se va evita crisa presidenţială.

SOFIA, 23 Noemvrie. — Mai mulţĭ deputaţĭ şi delegaţĭ ai corporatiunilorŭ rugară pe Metropolitulŭ Clement sĕ plece în timpŭ de trei ḑile. Iritaţiunea cresce din ḑi în ḑi.

DIVERSE.

Transmiterea scarlatinei prin laptele de vacă. — Numeróse cercetărĭ s'au făcutŭ în Englitera în anulŭ trecutŭ, prin carĭ se crede că scarlatina este o afecţiune microbiană, ce se póte transmite omului de către vacile atinse de o bólă de mamele. Mai mulţĭ medicĭ şi veterinarĭ din astă ţéră afirmă acésta, considerândŭ laptele dela asemenea vacĭ atinse de bólă, ca agentulŭ principalŭ de transmisiune a microbilorŭ. D. Pichenet, care s'a ocupatŭ mai multŭ cu asemenea cercetărĭ, face cunoscutŭ resultatele la carĭ a ajunsŭ, confirmândŭ transmiterea scarlatinei prin laptele multŭ dela vacile bolnave de mamele. Elŭ spune că copilulŭ unuia din prietenii sĕi, care nu era obicînuitŭ sĕ bea decâtŭ laptele fertŭ, a fostŭ atinsŭ de scarlatină puţinŭ în urma unei preumblărĭ ce a făcutŭ la o firmă, unde prin escepţiune beuse lapte crudŭ. In urma anchetei ce s'a făcutŭ la ḑisa firmă, ḑice »Economia naţională“, s'a constatatŭ că vaca dela care provenea laptele, pe care-lŭ bĕuse copilulŭ, era atinsă de bóla mamelelorŭ. Acéstă afecţiune a mamelelorŭ de vacĭ se ḑice că este cam comună câte-odată, pricinuindŭ mare mortalitate în o mulţime de copii din o localitate. Cu tóte acestea se susţine că chiar dela o singură vacă bolnavă, a cărei lapte se dă în consumaţiune, se potŭ transmite germenii aşa de multŭ, că mare parte din copiii unui satŭ sĕu localităţĭ se potŭ molipsi şi bolnăvi de scarlatină. Acestŭ faptŭ e invocatŭ în Englitera ca origina scarlatinei. Acéstă cestiune merită atenţiunea veterinarilorŭ. Nu scimŭ întru câtŭ se observă vacile la noi, carĭ dau laptele în consumaţiune, prin târgurĭ; aceea ce e folositorŭ însĕ, în interesulŭ sănătăţei publice, este ca cele mai largĭ cunoscinţe sĕ fiă rĕspândite în ţéră, prin ajutorulŭ serviciului veterinarŭ, în privinţa diferitelorŭ afecţiunĭ maladióse, carĭ credemŭ că nu puţinŭ contribue la marea mortalitate a copiilorŭ. Suntŭ multe bóle la oi, porcĭ, la vacĭ, la cai, etc., carĭ se transmitŭ sub diferite forme la omŭ, din causa contactului, din causa cărnei pentru alimentare, orĭ din causa laptelui ce se consumă. Aceste bóle trebuescŭ a se face cunoscute de aprópe tuturorŭ locuitorilorŭ; observaţiunile cele mai dese trebuesc făcute de veterinarĭ şi mĕsurile cele mai bune aplicate pentru acestŭ scopŭ.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Muresianu.**

---

pĕrŭ şi era aşa de cu voie şi atâtŭ de frumósă, încâtŭ nu sciu cin' sĕ fi intratŭ la ea, ca sĕ nu-ĭ fi venitŭ pofta sĕ bea trei-patru cinzĕcurĭ mai multŭ, numai şi numai sĕ o pótă privì.

Şi Rădiţa şi Rada erau femei şi ca femei multe mai aveau de vorbitŭ. Se întêlniau ele din când în când şi mai înainte, dér acum de-o bucată de vreme, Rada nu mai mergea la Rădiţa numai aşa fără vre-o trébă hotărîtă, şi astfelŭ nicĭ acum n'a venitŭ numai ca sĕ ḑică că a fostŭ, ci a venitŭ ca sĕ afle câte ceva despre Mateiŭ.

Nicăirĭ nu se aflau mai iute şi mai sigurŭ scirile ca le Rădiţa. Dér nicĭ nu-i mirare, căcĭ Rădiţa era cârcĭmăriţă şi la ea se adunau veştile ca la unŭ birou de informaţiune.

— Dér sĕ lăsămŭ pe sluşbaşii în pace, — ḑise Rada, — căcĭ décă vinŭ prin comună şi ne mai cercetéză când şi când, vinŭ şi ei sĕrmanii, că aşa le este porunca. Sĕ te întrebŭ eu altceva Rădiţo.... însă... sĕ nu'mĭ ascunḑĭ nimicŭ.

— Şi adecă cum? — începù Rădiţa — Ţĭ-am ascunsŭ eu vreodată ceva? Nu ţĭ-am spusŭ eu totdéuna aşa după cum am sciutŭ... orĭ şi ce... orĭ şi ce m'ai întrebatŭ? Audĭ vorbă! — urmă Rădiţa sugêndu-'şĭ buzele, unŭ lucru pe care'lŭ făcea adeseorĭ, îlŭ făcea însĕ fără sĕ scie când îlŭ face.

— Am ḑis şi eu numa aşa, — grăì Rada. — Vréu sĕ te întrebŭ de logofĕtulŭ Mateiŭ. A mai venitŭ pe la tine? Ce ai mai auḑitŭ despre elŭ? E adevĕratŭ cu fata scutarului? întrebă biata femee şi era de totŭ neliniştită.

Rădiţa când audḑi întrebarea, îşĭ ridică sprâncenele plecândŭ capulŭ spre înainte şi nu ḑise deocamdată nimica.

— Credeam şi eu la începutŭ, — grăì Rădiţa, — dér acum vĕdŭ că m'am înşelatŭ. Lucrulŭ e făcutŭ gata şi nu se mai póte desface. Scutarulŭ Dumitru a plecatŭ acasă sĕ'şĭ aducă fata şi în scurtă vreme are sĕ fiă şi logodna şi nunta deodată. Eu nu sciu, dér aşa se vorbesce.

Rada a ascultatŭ până la urmă. După ce isprăvì Rădiţa, începù ea sĕ vorbéscă.

— Scii ce Rădiţo? Mateiŭ nu era vrednicŭ de Maruţa. Tu nu o cunoscĭ, dér eu.... eu am avutŭ prilejŭ... şi o cunoscŭ. Şĭ-apoi în cele din urmă nicĭ ea nu prea móre după elŭ. — Maruţa póte face altŭ norocŭ, — ḑise Rada făcêndŭ o faţă de totŭ despreţuitóre. — Maruţa ce avea sĕ facă cu Mateiŭ? Elŭ n'are nicĭ o avere şi nicĭ nu şĭ-a agonisitŭ ceva, şĭ-apoi cine n'are, parcă nicĭ nu agonisesce, căcĭ scie sfinţii, par'că şi banii tragŭ totŭ acolo unde suntŭ, totŭ la banĭ. Mateiŭ.... a fostŭ totdéuna unŭ cheltuitorŭ, şi afară de câteva hăinişóre, este, uite aşa, fluture, — ḑise Rada suflândŭ în vêrfulŭ degetelorŭ pe care le alcătuise ca şi cum ar fi ţinêndŭ ceva în ele.

— Şi eu totŭ aşa gândesc ca şi tine, — începù Rădiţa, — totŭ aşa vĕdŭ şi eu, cu tóte aceste nu potŭ ḑice rĕu despre Mateiŭ. Îlŭ cunoscŭ de multŭ şi eu par'că nu mi'lŭ potŭ închipui altfelŭ de cum îlŭ sciu de mai nainte. Scie Dumneḑeu, Rado, că şi eu vĕdŭ cum îlŭ pórtă de nasŭ maşinistulŭ, dér par'că totŭ nu sunt în stare sĕ ḑicŭ rĕu despre dênsulŭ. Mateiŭ este fără căpătâiu.... audḑi colo, sĕ se învoiască elŭ pentru o fată pe care nicĭ n'a vĕḑut'o! Dér sĕ mĕ întorcŭ. Nu sciu, lumea însă vorbesce astfelŭ, nu sciu, dér vĕdŭ şi totŭ insulŭ vede că Mateiŭ e tristŭ.

Gătândŭ aceste vorbe, intră în casă primarulŭ cu unŭ consilierŭ, căcĭ tocmai avea o afacere la Rădiţa pentru o ispaşe făcută în timpulŭ din urmă, şi astfelŭ Rada şi Rădiţa se despărţiră.

XV.

Rada merse la curte.

Maruţa se afla în căscióră şi cetea o scrisóre.

Orĭ cine ar fi vĕḑut'o, ar fi trebuitŭ sĕ ḑică că cetesc ceva de totŭ plăcutŭ. Mai cetise odată acéstă scrisóre, dér se vede că cele scrise îi erau lucrurĭ scumpe, deórece gătând'o de cetitŭ, a scos'o de mai multe orĭ din buzunarŭ, în cele din urmă o puse érăşĭ la locŭ.

Rada intră tocmai când Maruţa băga scrisórea în buzunarŭ.

Maruţa era veselă.

(Va urma)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Noemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5% . . .	98 60
Rentă de hârtiă 5% . .	98.60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	95 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 25
Bonurĭ rurale ungare . .	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104 25
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 25
Bonurĭ rurale transilvane	104 40
Bonurĭ croato-slavone . .	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 90
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului .	123.25
Renta de hărtiă austriacă	88.—
Renta de arg. austr. . .	81.10
Renta de aurŭ austr. . .	111 70
Losurile din 1860 . . .	134.50
Acțiunile băncei austro-ungare	888 —
Act. băncei de creditŭ ung.	282.—
Act. băncei de creditŭ austr.	273.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	61.72
Londra 10 Livres sterlinge	125 25

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 9 Noemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). .	93½	94½
Renta rom. amort. (5%) .	96—	97—
» convert. (6%) . .	91—	92—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%) . .	105—	106—
» „ „ (5%) .	91¾	92¼
» » urban (7%) . .	103—	104—
» » » (6%) . .	96—	97—
» » » (5%) . .	87½	88½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă . .	14.¼	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ. .	2.03	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 23 Noemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.60	Vênd.	8.63
Argint românesc	»	8.55	»	8.60
Napoleon-d'orĭ	»	9.89	»	9.95
Lire turcescĭ	»	11.21	»	11.25
Imperialĭ	»	10.20	»	10.26
Galbenĭ	»	5 89	»	5.92
Scrisurile fonc. »Albina» 6% .	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5% .	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	111.—
Discontulŭ . . .	»	7—10% pe anŭ.		

Publicațiune.

Pentru statorirea definitivă a listei Viriliștilorŭ pentru representanța orașului Brașovŭ pro 1888, subscrisa comisiune în înțelesulŭ §. 33 alŭ art. de lege XXII din 1886 va ținea ședință publică Marțĭ în 28 Noemvre a. c. la 3 óre p. m. în sala Sfatului orășenescŭ.

Cei interesațĭ se aviséză despre acésta.

Brașovŭ, 5 (17 Noemvre 1887.

Iuonŭ Lengĕrŭ,
Președintele comis. pentru conscr. Viriliștilorŭ din orașulŭ Brașovŭ.

1—2

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularitățĭ la primirea ḑiarului onor. abonațĭ suntŭ rugațĭ a ne încunosciința imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS."*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	4.30	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	9.12	—	—
Timișŭ	—	9.35	—	1.45
Brașovŭ (	—	10.12	—	—
(	7 20	—	4 01	2.32
Feldióra	7 57	—	4.47	—
Apatia	8.24	—	5.28	—
Augustinŭ	8 47	—	5.59	—
Homorodŭ	9.29	—	6 49	—
Hașfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighișóra (	10 53	—	9.02	—
(	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediașŭ	12.03	—	10.37	—
Copsa mică	12.26	—	10.59 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blașiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12,33	—
Teiușŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	—
Uióra	2.56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.46	—	4 51	—
Apahida	5.01	—	5.28	Trenŭ de persóne
Clușiu (	5.21	—	5 56	
(	—	6.01	—	6 37
Nedeșdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirișŭ	—	—	—	7.2
Stana	—	—	—	7.56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9.34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mezŏ-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Veneția-Orădii	—	—	Trenŭ de persóne	10.57
Oradia-mare (	—	9.11		11.07
(	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6.33
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11.05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12.02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4.78	2.01	—
Venția-Orădii	—	—	—	2 08	..
Fudi-Oșorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagŭ	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriș	—	—	—	5.53	—
Ghârbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedișu	—	—	—	6.20	—
Clușiu (	—	10.31	—	6.38	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	—	9.16
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1.11	—	—	—	10.—
Uióra	1.18	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2.50	—	—	—	12.34
Blașŭ	3.03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copșa mic.	4.01	—	—	—	2.13
Mediașŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	—	3.31
Sigișóra	5.42	—	—	—	4.32
Hașfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinŭ	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8.23
Feldióra	9·06	—	—	—	9.02
Brașovŭ (	9.46	5.37	—	—	9.52
(	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	—
(	—	11.30	3.28	—	—
Bucuresci	—	—	9.35	—	—

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	1.01	—	4.51
Orăștia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2.32	—	6.15
Deva	2 52	—	6.35
Braniclca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10 27
Paulișŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovațŭ	8.28	—	11.25
Aradŭ	8.42	9.17	12.31
Szolnok (	—	2 32	4.50
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	11.35	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	—
Glogovațŭ	4.43	6.13	—
Gyorok	5 07	6.38	—
Paulișŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5.41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7.25	8.42	—
Zam	8.01	9.12	—
Gurasada	8.34	9.41	—
Ilia	8.55	9.58	—
Braniclca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10.42	—
Simeria (Piski)	10.35	11.07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12.18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.42
Streiu	—	—	3.25
Hațegŭ	—	—	4.16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Banița	—	—	6.40
Petroșeni	—	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșeni	—	—	6.10
Banița	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7.37
Pui	—	—	8.20
Hațegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ